

GDPR, 3 jaar later

Op 25 mei 2018 trad de General Data Protection Regulation (GDPR) of de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking. De verordening veroorzaakte al vanaf het begin heel wat commotie door de strenge straffen die werden voorzien, zoals een maximale boete van 20 miljoen EUR of 4% van de jaarlijkse wereldwijde omzet. En hoewel in de context van GDPR vaak wordt gedacht aan megabedrijven zoals Google en Facebook, dienen alle ondernemingen, en dus ook kmo's (inclusief zelfstandigen) deze verordening na te leven.

UNIZO deed in samenwerking met de Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen een eerste bevraging naar aanleiding van de eerste verjaardag van de verordening in mei 2019. De resultaten kan je [hier](#) terugvinden. Inmiddels zijn we (bijna) drie jaar verder en is de eerste schokgolf rond het onderwerp gaan liggen, hebben ondernemers verder tijd gehad om het thema te leren kennen en heeft ook de Gegevensbeschermingsautoriteit niet alleen enkele aanbevelingen gedaan, maar ook haar Geschillenkamer heeft al een aantal beslissingen genomen (en boetes opgelegd) die alle zelfstandigen en kmo's in België aanbelangen.

Om een nieuwe stand van zaken in kaart te brengen, hebben wij een nieuwe bevraging gedaan via Checkmarket waaraan een 500tal ondernemers hebben deelgenomen.

Onze belangrijkste bevindingen:

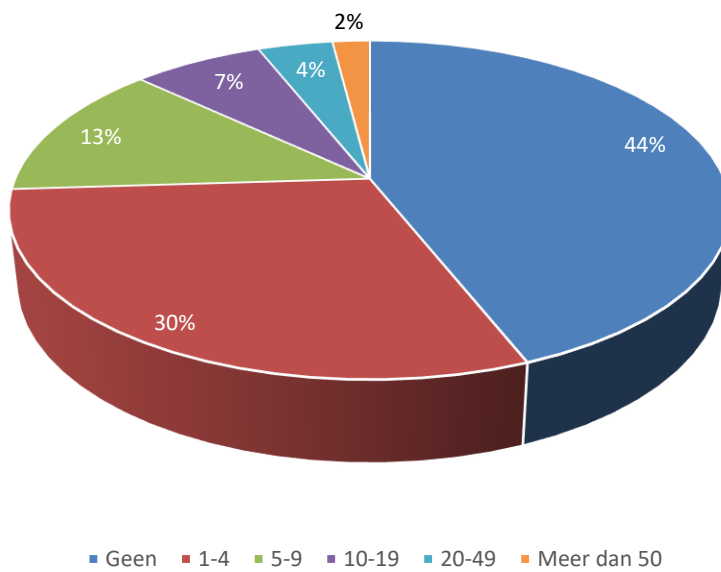
- ✓ De voornaamste ingrepen die werden gedaan door ondernemers om zich GDPR-conform te stellen was
  - Het aanpassen of aanmaken van een privacyverklaring (80%)
  - Controleren of men gevoelige gegevens verwerkt (70%)
  - Het nemen van maatregelen om een datalek te voorkomen (52%)
- ✓ 60% heeft het gevoel na het doorvoeren van aanpassingen, grotendeels GDPR-compliant te zijn. 25% heeft het gevoel slechts deels in orde zijn. 5% zelfs totaal niet. Met andere woorden, 90% zit nog steeds met één of andere onzekerheid rond het thema.
- ✓ Enkele voorname moeilijkheden/werkpunten:
  - Het aanleggen van een verwerkingsregister
  - Beleid inzake cookies en social network plug-ins
  - Sommige basisterminologie, zoals verwerkingsverantwoordelijke en verwerker
- ✓ 90% ontvangt nooit of quasi nooit een vraag of klacht rond hun gegevensbeleid. Meeste gebruikers liggen hier dus niet van wakker (althans ten aanzien van onze respondenten).

Hieronder vind je in detail onze resultaten, met aanvullende bemerkingen.

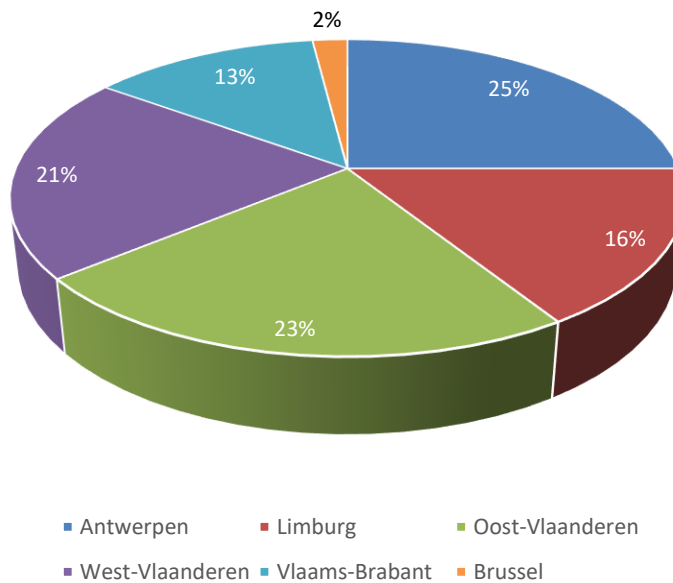
Vooraf: inzage in de respondenten van deze enquête

596 respondenten. 416 hebben de enquête helemaal tot het einde ingevuld.

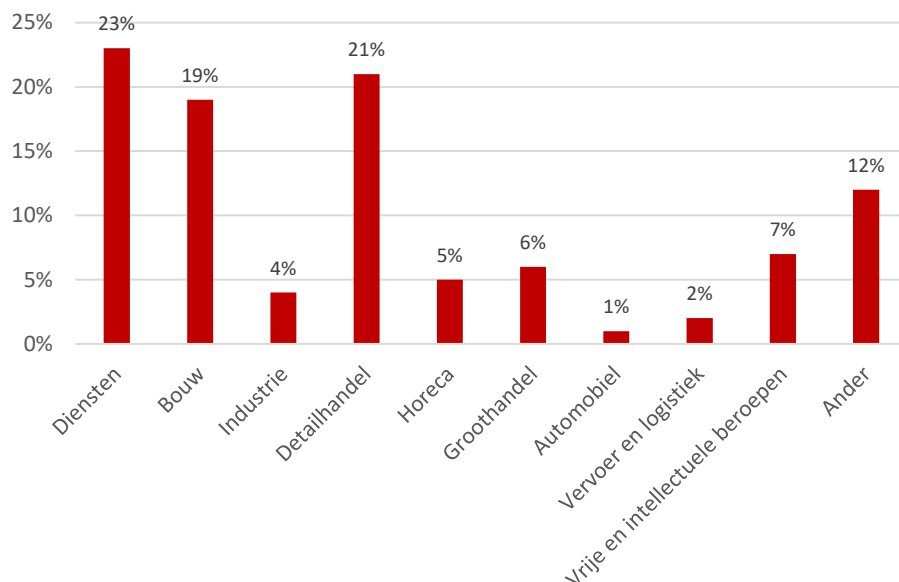
Hoeveel medewerkers stelt u tewerk?

Wat is de hoofdvestigingsplaats van uw bedrijf/praktijk/winkel?

In welke sector bent u actief?

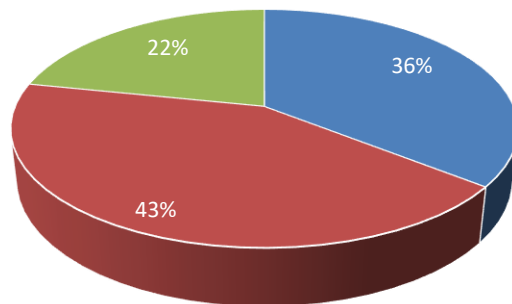
Welke van onderstaande stappen heeft u al ondernomen om zich in orde te stellen?

Opmaken en/of aanpassen van uw privacyverklaring op uw documenten en/of website	80%
Gecontroleerd of uw onderneming/eenmanszaak gevoelige gegevens verwerkt	69%
Maatregelen genomen om datalekken te voorkomen (bv. afgrenzen van de toegankelijkheid van gegevens van uw personeel verhogen van uw (cyber)veiligheid,...)	51%
Garanties ingebouwd dat betrokkenen hun rechten effectief kunnen uitoefenen (bv. recht op informatie, recht op schrapping,..)	47%
Een procedure geïnstalleerd om toestemming te vragen voor toekomstige verwerkingsactiviteiten	34%
Een verwerkingsregister aangelegd (met bijv. een overzicht van de verschillende datastromen)	32%

Het opmaken en aanpassen van de privacyverklaring is de voornaamste aanpassing die werd gedaan door ondernemers. Dit is een cruciale stap en ook erg belangrijk in de verhouding met de klant. Opvallend is dat slechts 32% een verwerkingsregister heeft aangelegd, zoals vereist in artikel 30 AVG. Hoewel het een zeer nuttig document kan zijn en ook de GBA bij controle hier belang aan zal hechten, is het ook enigszins begrijpelijk aangezien dit voor intern gebruik is, een administratief tijdrovende taak is en zeker niet altijd eenvoudig is hoe, wat en tot in welke mate van detail je dit moet invullen. Vermeldenswaardig is dat de AVG in principe voor kmo's in een uitzondering voorziet voor de opmaak van een dergelijk register, maar dat deze uitzondering de facto een lege doos is aangezien elke kmo die alsnog op regelmatige basis gegevens verwerkt (lees: alle kmo's) een register moet aanhouden.

UNIZO vraagt dan ook om: ofwel de opmaak van het register effectief vrijwillig te maken voor kmo's, ofwel voldoende voorbeelden van dergelijke registers te voorzien in alle sectoren.

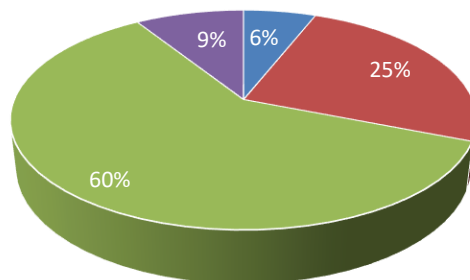
Aan degenen die aangaven dat zij wel degelijk een register hebben opgemaakt, vroegen wij of er nog wijzigingen waren gedaan aan dat register op een later tijdstip (bv. naar aanleiding van nieuwe datastromen):

- Neen, niet meer bekeken
- Neen, want is niet nodig want geen andere of veranderingen in mijn datastromen
- Ja, ik heb nog aanpassingen doorgevoerd

Hieruit blijkt dat slechts 1 op 5 kmo's dit register nog heeft aangepast na de initiële opmaak.

Heeft u het gevoel dat u na uw aanpassingen GDPR-compliant bent?

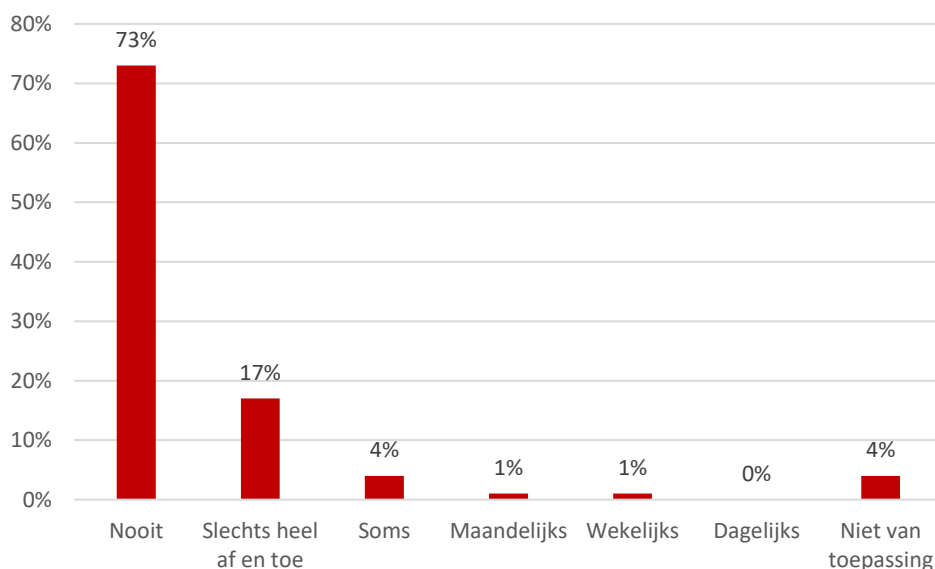

- Ik heb totaal niet het gevoel in orde te zijn met de GDPR-regelgeving
- Ik denk slechts deels in orde te zijn met de GDPR-regelgeving
- Wij hebben het gevoel grotendeels in orde te zijn met de GDPR-regelgeving
- Wij zijn volledig in orde met de GDPR-regelgeving

60% geeft aan het gevoel te hebben grotendeels in orde te zijn met de GDPR-regelgeving. (in vergelijking met 40% in onze enquête in 2019). 1 op 4 ondernemers heeft slechts het gevoel deels in

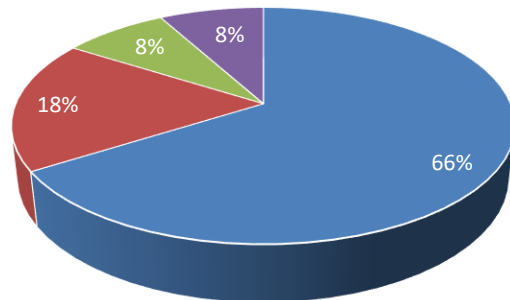
orde te zijn. 6% totaal niet. Dat wil zeggen dat 90% zich kwetsbaar meldt voor een niet-conformiteit bij een controle door de GBA. Met andere woorden, er blijft nog steeds wel onzekerheid over één of meerdere punten. Verdere informering blijft dus noodzakelijk.

Particulieren en ondernemingen worden steeds meer bewust van hun rechten inzake privacy. Om de hoeveel tijd ontvangt u hierrond een vraag?

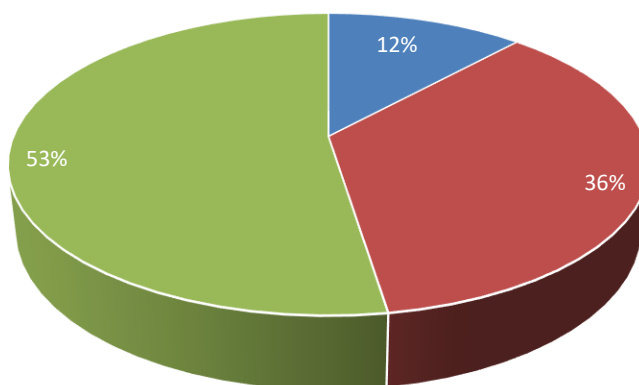
Dit is toch wel verrassend. Hoewel soms wel de indruk ontstaat dat particulieren en ondernemingen meer bezig zijn met hun privacy of de verwerking van persoonsgegevens, blijkt dat 90% quasi nooit een vraag/klacht ontvangt. Hieruit kan worden geïnterpreteerd dat gebruikers vaak niet wakker liggen van hun gegevensverwerking (althans niet in de relatie met de respondenten van deze enquête) of althans niet het gevoel hebben dat hun gegevens worden misbruikt.

Heeft u een cookiewall waarbij gebruikers een overzicht hebben van alle mogelijke cookies die kunnen worden geplaatst op uw website en deze ook kunnen aanpassen?

- Neen, ik vraag hiervoor geen expliciete toestemming
- Ja, ik vraag een actieve toestemming per soort cookie
- Ja, ik werk daarbij met reeds aangevinkte vakjes die men kan ontvinken
- Ja, maar zonder volledige toestemming kan men mijn website niet bezoeken

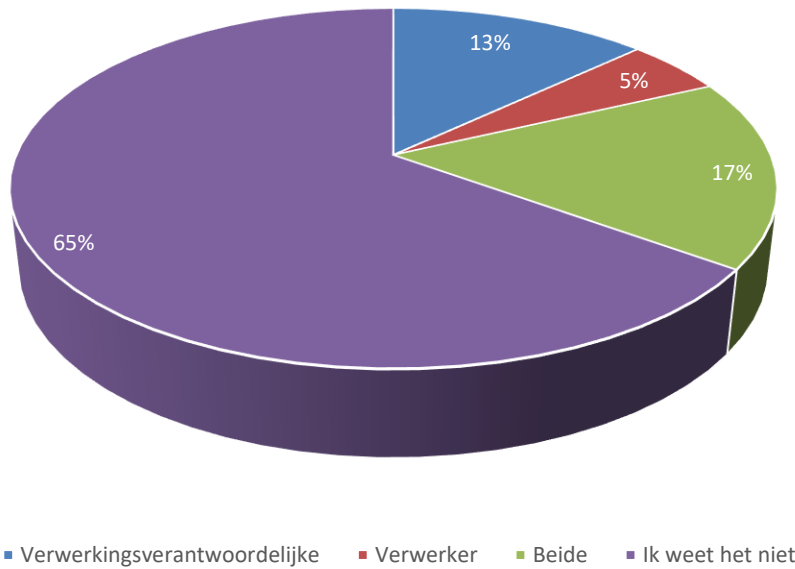
Vraagt u toestemming aan gebruikers van uw website voor sociale netwerk-plug ins (bijv. vind ik leuk-knop van Facebook)?

- Ja
- Neen
- Niet van toepassing

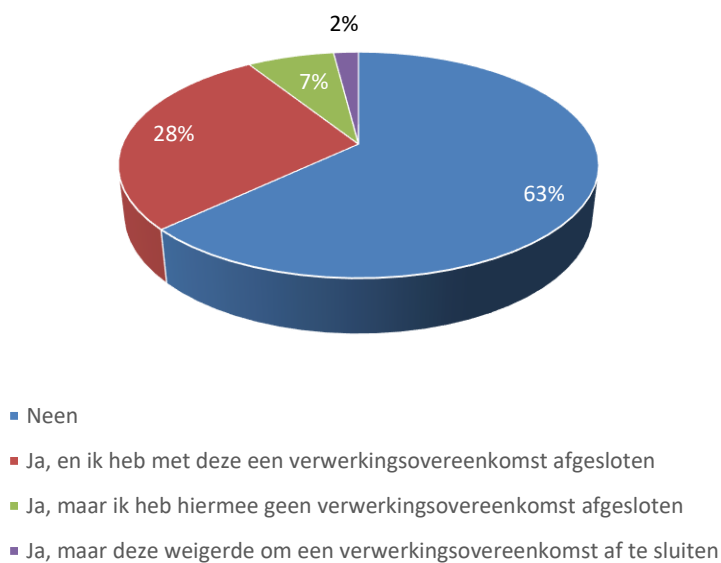
Hieruit blijkt dat het beleid inzake cookies en social netwerk-plug ins van vele ondernemingen nog niet op punt staat en hier verdere informering en ondersteuning nodig is.

Bent u volgens de GDPR een verwerkingsverantwoordelijke en/of verwerker?

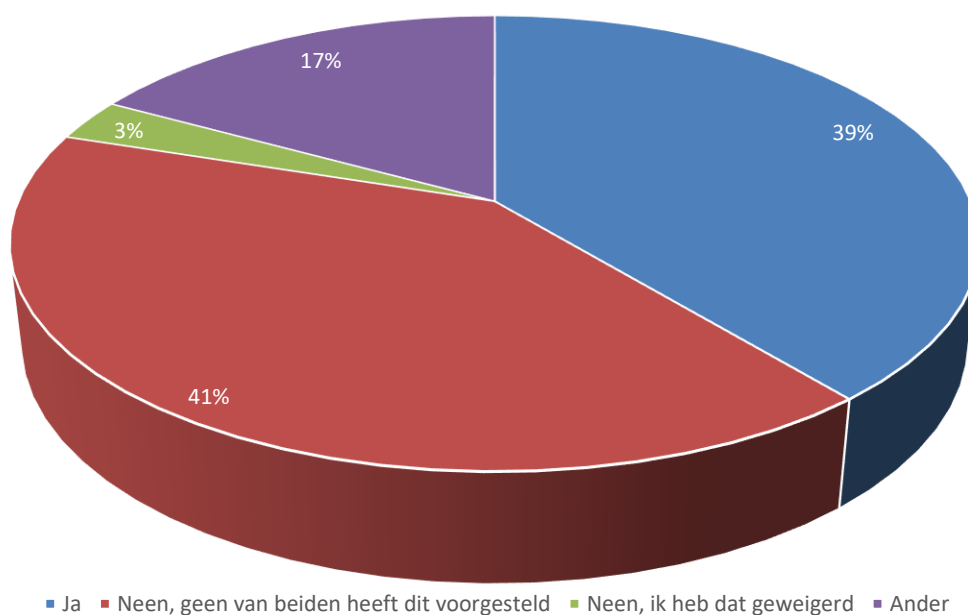
Bij de vraag of men een verwerkingsverantwoordelijke of verwerker (of beide) was, antwoordde verrassend dat 65% hier geen idee van heeft. Hiermee bedoelt men niet dat men geen GDPR-beleid heeft, maar dat men niet vertrouwd is met toch wel belangrijke basisterminologie.

U heeft aangegeven als verwerkingsverantwoordelijke te fungeren. Werkt u met één of meerdere verwerkers?

63% van de (zichzelf benoemend als) verwerkingsverantwoordelijken geeft aan zonder verwerker te werken. Van wie wel werkt met een verwerker, geeft 75% aan een verwerkersovereenkomst te hebben afgesloten.

U heeft aangegeven als verwerker te fungeren. Heeft u een verwerkingsovereenkomst afgesloten met de verwerkingsverantwoordelijke(n)?

Het beeld is iets anders langs de kant van verwerkers. Van wie aangaf verwerker te zijn, heeft slechts 39% een verwerkersovereenkomst afgesloten met de verwerkingsverantwoordelijke. Belangrijke nuance daarbij is dat in de 17% 'andere' antwoorden, men vaak aangaf dat men zelf ook de verwerkingsverantwoordelijke is.

Heeft u in de voorbije vijf jaar al eens datalek gehad? (Bij een datalek gaat het om ongeoorloofde of onbedoelde toegang tot persoonsgegevens)

Neen	97%
Ja, maar ik heb daar niets mee gedaan	1%
Ja, maar er was geen risico voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen dus ik heb dit niet gemeld aan de betrokkenen of de gegevensbeschermingsautoriteit (GBA)	1%
Ja, ik heb dat enkel gemeld bij de GBA	0%
Ja, ik heb dat enkel gemeld aan de betrokkenen zelf	1%
Ja, ik heb dat zowel gemeld bij de GBA als aan de betrokkenen zelf	0%
Ja, en ik (die fungeer als verwerker) heb dit gemeld aan de verwerkingsverantwoordelijke	0%

Bij de vraag of in de laatste 5 jaar een datalek had plaatsgevonden, geeft 97% aan van niet. Belangrijke vraag hierbij natuurlijk is in welke mate men op de hoogte zou zijn indien een datalek effectief zou hebben plaatsgevonden. We kunnen hier dus vooral uit concluderen dat 97% hier nog nooit een klacht heeft rond ontvangen.

* *

*

In geval van verdere vragen in verband met deze enquête, kunt u zich richten tot de UNIZO-studiedienst (frank.socquet@unizo.be).